

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0419U000663

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 12-03-2019

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бондаренко Олена Євгенівна

2. Bondarenko Olena E.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 10.02.01

Назва наукової спеціальності: Українська мова

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 27-02-2019

Спеціальність за освітою: Педагогіка і методика середньої освіти. Українська мова і література та мова і література (англійська)

Місце роботи здобувача: Комунальна установа Сумська спеціалізована школа I – III ступенів № 9

Код за ЄДРПОУ: 14011533

Місцезнаходження: вул. Даргомижського, 3, м. Суми, Сумський р-н., Сумська обл., 40035, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): К 08.051.05

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Гагаріна, 72, м. Дніпро, Дніпропетровський р-н., Дніпропетровська обл., 49010, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Римського-Корсакова 2, м. Суми, Сумський р-н., Сумська обл., 40007, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 16.41

Тема дисертації:

1. Функціонально-комунікативний потенціал односкладних речень у мові сучасних українських мас-медіа
2. Functional Communicative Potential of One-member Sentences in the Language of Contemporary Ukrainian Mass Media

Реферат:

1. Об'єктом дослідження є односкладні речення в мові сучасних українських мас-медіа. Мета дисертаційної роботи – визначити функціонально-комунікативний потенціал односкладних речень у мові сучасних українських мас-медіа. Матеріалом нашого дослідження є односкладні речення, що функціонують у мові сучасних українських мас-медіа, дібрані суцільним вибиранням з текстів друкованих засобів масової комунікації початку XXI ст. Методи дослідження. Описовий метод, що дав змогу схарактеризувати формально-синтаксичні й семантико-синтаксичні властивості односкладних речень; за допомогою структурно-семантичного методу виявлено типове значення та комунікативно-семантичні варіанти односкладних речень на основі аналізу значень предикатних і суб'єктних синтаксем; метод моделювання уможливив побудову функціонально-семантичного поля імперсональності безособового речення,

розроблення структурно-семантичних схем та комунікативно-семантичних моделей односкладних речень; комунікативно-прагматичний метод дав змогу визначити прагматичні типи речень відповідно до класифікації мовленнєвих актів та комунікативних інтенцій автора медіаповідомлення; процедури кількісних підрахунків використано для забезпечення об'єктивності й достовірності здобутих результатів. Наукова новизна дисертаційної праці полягає в тому, що в ній уперше в українському мовознавстві на матеріалі текстів друкованих ЗМІ проведено комплексне дослідження функціонально-комунікативного потенціалу односкладних речень у мові сучасних українських мас-медіа; простежено кореляцію семантико-синтаксичних і комунікативно-прагматичних властивостей односкладних особових речень у контексті персоналізації / деперсоналізації комунікативної прагматики медіадискурсу; розроблено типові функціонально-семантичні моделі односкладних речень та їхні комунікативні варіанти на основі контекстуальної інтерпретації семантики предикатних і суб'єктних синтаксем; змодельовано функціонально-семантичну парадигму безособових речень з урахуванням семантики, граматичних властивостей і комунікативного потенціалу засобів вираження функціонально-семантичної категорії імперсональності; описано комунікативну прагматику односкладних речень, зважаючи на функціонально-комунікативну класифікацію, предикативне значення, диктумно-модусну організацію та контекстуальну інтерпретацію змісту висловлювання; уточнено лінгвістичний статус генітивних речень, їх структурно-семантичну типологію; з'ясовано лінгво-комунікативну сутність номінативного речення на основі кореляції логіко-синтаксичних типів семантики, способів вираження предикативної ознаки та комунікативної природи; удосконалено методику вивчення односкладних речень у контекстуально-дискурсивній площині друкованих мас-медіа на засадах функціонально-комунікативного підходу; визначено класифікацію односкладних речень відповідно до їхньої формально-граматичної, семантико-синтаксичної структури та комунікативної прагматики. Подальшого розвитку набули теоретичні положення функціонально-комунікативного синтаксису щодо єдності форми, значення й функції синтаксичних одиниць, взаємозумовленості денотативного, семантичного, синтаксичного та комунікативного рівнів речення. Теоретичне значення дослідження полягає в обґрунтуванні комплексного вивчення формально-граматичних, семантико-синтаксичних, комунікативно-прагматичних властивостей односкладних речень у текстах друкованих медіа, що дає змогу сформулювати цілісне уявлення про функціонально-комунікативний потенціал односкладних синтаксичних одиниць у медіадискурсі початку XXI ст. Висновки й узагальнення збагачують теорію функціонального синтаксису, комунікативної лінгвістики, лінгвопрагматики. Практична значущість отриманих результатів зумовлена можливістю їх використання в теорії й практиці викладання мовознавчих курсів: синтаксису сучасної української мови, медіариторики, медіалінгвістики, мови ЗМІ. Проблематику й основні положення дослідження викладено в 10 наукових публікаціях, з-поміж яких 4 опубліковано у фахових виданнях, затверджених МОН України, 2 – у зарубіжних виданнях, 4 – у збірниках тез міжнародних та всеукраїнських конференцій

2. The object of research is one-member sentences in the language of modern Ukrainian mass media. The purpose of research is to determine the functional and communicative potential of one-member sentences in the language of contemporary Ukrainian mass media. The material of our research is one-member sentences, functioning in the language of contemporary Ukrainian mass media, separated by a continuous selection of printed media texts of the early twenty-first century. Research methods: the descriptive method allowed to characterize the formal syntactic and semantic-syntactic properties of one-member sentences; with the help of the structural-semantic method, typical meanings and communicative-semantic variants of one-member sentences are revealed on the basis of analysis of predicate and subjective meanings of syntaxemes; the modeling method made possible the construction of a functional semantic field of impersonality of impersonal sentence, the development of structural-semantic schemes and communicative-semantic models of one-member sentences; the communicative-pragmatic method enabled to determine the pragmatic types of sentences according to the classification of speech acts and the communicative intentions of the author of the media message; the procedures of quantitative calculations are used to ensure the objectivity and reliability of the results. The theoretical significance of the research is to substantiate the complex study of formal-grammatical, semantic-syntactic, communicative-pragmatic properties

of one-member sentences in the texts of printed media, which makes it possible to form a coherent picture of the functional and communicative potential of one-member syntactic units in the media discourse of the early twenty-first century. Conclusions and generalizations enrich the theory of functional syntax, communicative linguistics, lingua pragmatics. The scientific novelty of research is that in it for the first time in Ukrainian linguistics, on the basis of printed mass media texts, a comprehensive study of the functional and communicative potential of one-member sentences in the language of contemporary Ukrainian mass media has been conducted; the correlation of semantic-syntactic and communicative-pragmatic properties of one-complex personal sentences in the context of personalization / depersonalization of communicative pragmatics of media discourse is traced; the typical functional semantic models of one-member sentences and their communicative variants are developed on the basis of the contextual interpretation of the semantics of predicate and subjective syntaxemes; the functional-semantic paradigm of impersonal sentences is modeled, taking into account semantics, grammatical peculiarities and communicative potential of means to express the functional-semantic category of impersonality; despite the functional and communicative classification, predicative meaning, dictatum and modus organization and contextual interpretation of the content of the utterance has been described the communicative pragmatics of one-member sentences; the linguistic status of the genitive sentences, their structural-semantic typology is specified. The lingua-communicative essence of nominative sentence is determined on the basis of correlation of logico-syntactic types of semantics, ways of expressing predicative feature and communicative nature; the methodology of studying one-member sentences in the contextual-discursive area of the printed mass media on the basis of a functional and communicative approach is improved; the classification of one-member sentences is defined according to their formal-grammatical, semantic-syntactic structure and communicative pragmatics. The theoretical positions of the functional and communicative syntax concerning the unity of form, meaning and function of syntactic units, interconnectedness of the denotative, semantic, syntactic, and communicative levels of sentence became the further development. The practical significance of the results obtained is due to the possibility of their using in the theory and practice of teaching linguistic courses: the syntax of modern Ukrainian language, media rhythmic, media linguistics, and media language. The issues and main provisions of the study are described in 10 scientific publications, 4 of which are published in professional editions approved by the Ministry of Education and Science of Ukraine, 2 – in foreign publications, 4 – in the collections of abstracts of international and all-Ukrainian conferences.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Олексенко Володимир Павлович

2. Oleksenko Volodymyr P.

Кваліфікація: д. філол. н., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Голікова Наталія Сергіївна

2. Golikova Natalia S.

Кваліфікація: к. філол. н., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кульбабська Олена Валентинівна

2. Kulbabska Olena V.

Кваліфікація: д. філол. н., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Попова Ірина Степанівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Попова Ірина Степанівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.